

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
ชื่อผู้วิจัย นางจิราภรณ์ เรืองรักษ์
ปีที่ดำเนินการ 2567-2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการ
จำเป็น และแนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 2) พัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษา
เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 3) ประเมินผลการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่
การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต
2 การวิจัยมี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่ต้องการ และแนวทาง
การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา ประชากร ได้แก่
ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น
แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของ
สถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 9 คน และการสนทนากลุ่ม กับผู้บริหาร และครู จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึก
การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ขั้นตอนที่ 3
ประเมินผลการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของ
สถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบประเมินคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียน และ
แบบสอบถามความพึงพอใจ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผู้บริหารสถานศึกษา
และหัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 38 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการเป็นองค์กร
แห่งนวัตกรรม พบว่า 1) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม (1)

สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ โครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่นและสนับสนุนนวัตกรรม และกิจกรรมที่ส่งเสริมนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (2) สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับคือ บุคลากรที่มีศักยภาพและมีทักษะสำคัญ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ และการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) เรียงตามลำดับคือ กิจกรรมที่ส่งเสริมนวัตกรรม (0.086) มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร (0.081) และภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ (0.065) มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด 3) แนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม แนวทางคือ สถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ด้านนวัตกรรมที่ชัดเจน โดยผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้าง โปร่งใส และส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ของครูและนักเรียนควบคู่กันไป ทั้งยังต้องสร้างค่านิยมการเรียนรู้ร่วมกัน มองความผิดพลาดเป็นโอกาส และยกย่องผู้มีผลงานดีเด่นเพื่อสร้างแรงจูงใจ องค์กรควรมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น เปิดพื้นที่ให้ริเริ่มนวัตกรรมร่วมกัน และสนับสนุนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมพัฒนาศักยภาพครูให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการผ่านระบบพี่เลี้ยงและ PLC อย่างต่อเนื่อง บรรยายภาคองค์กรต้องเอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ มีพื้นที่เรียนรู้ที่กระตุ้นแรงบันดาลใจ และสื่อสารภายใน-ภายนอกอย่างคล่องตัวด้วยระบบดิจิทัล สุดท้ายควรบูรณาการกิจกรรมสร้างนวัตกรรมในทุกกลุ่มสาระ จัดเวทีแสดงผลงาน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมอย่างยั่งยืนในศตวรรษที่ 21

2. การพัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า รูปแบบ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ ประกอบด้วย หลักการส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือและแลกเปลี่ยน หลักการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ หลักการประเมินผลที่ยืดหยุ่นและครอบคลุม หลักการบริหารเชิงคุณภาพ และหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม 2) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของครูและบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม 3) เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม และ 4) เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ขบประมาณ การบริหารจัดการ นโยบายที่เกี่ยวข้อง และทรัพยากรทางการศึกษา 4) วิธีการดำเนินงาน ประกอบด้วย (1) การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ได้แก่ วิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม วัฒนธรรมและค่านิยมที่สนับสนุนนวัตกรรม ภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ โครงสร้างองค์กรที่

ยืดหยุ่นและสนับสนุนนวัตกรรม บุคลากรที่มีศักยภาพและมีทักษะสำคัญ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร บรรยากาศขององค์กรที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์การสื่อสารที่คล่องตัวและเชื่อมโยงแบบดิจิทัล และกิจกรรมที่ส่งเสริมนวัตกรรม (2) ขั้นตอนการพัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดหาบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ (Staffing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) 5) ผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน ประกอบด้วย ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแสวงหาความรู้ โดยใช้กิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ การทำงานแบบมีส่วนร่วม และทักษะการสื่อสาร และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดการทรัพยากรและงบประมาณที่เหมาะสม การร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีความเป็นไปได้ และผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การประเมินผลการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า 1) ผลการสัมภาษณ์การทดลองใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า รูปแบบทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการอย่างชัดเจนทั้งด้านความคิดและพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสะท้อนถึงกระบวนการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความรับผิดชอบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงสามารถสื่อสารและนำเสนอผลงานได้อย่างมั่นใจ การจัดกิจกรรมที่หลากหลายช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากประสบการณ์จริง เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างนวัตกรรมของตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของการเป็น นวัตกรรุ่นใหม่พร้อมพัฒนาและต่อยอดความคิดสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่เพื่อสังคมในอนาคต 2) ผลการประเมินคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมพบว่า ก่อนการทดลองใช้รูปแบบ คุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการทดลองใช้รูปแบบคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน อยู่ในระดับดีเยี่ยม 3) ความพึงพอใจของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด